

DOI: 10.15276/ETR.01.2020.13

DOI: 10.5281/zenodo.4649153

UDC: 330.35:322

JEL: L60, O30

СИСТЕМА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

SYSTEM FOR EVALUATION OF EFFICIENCY OF MACHINE-BUILDING ENTERPRISES

Yurii D. Kostin, DEcon, Professor
 Kharkiv National University of Radio Electronics, Kharkiv, Ukraine
 ORCID: 0000-0002-1823-5110
 E-mail: yurii.kostin@nure.ua

Tetiana S. Tkachova, PhD in Technology, Associate Professor
 Kharkiv National University of Radio Electronics, Kharkiv, Ukraine
 Email: tkachova.tetiana@gmail.com

Received 05.01.2020

У сучасній практиці використовують два основних підходи до формування системи оціночних показників ефективності: підхід, що ґрунтується на фінансових результатах діяльності підприємства, та підхід, що заснований на факторах успіху використовуваної стратегії або моделі бізнесу. Встановлено перелік типових бізнес-процесів машинобудівних підприємств. Для оцінки ефективності бізнес-процесів використано методику діагностики ефективності менеджменту, у тому числі оцінку якості управління бізнес-процесами з використанням інструментарію інформаційно-комунікаційної платформи; виявлення недоліків у наявній системі бізнес-процесів. Проведено кількісну оцінку ефективності бізнес-процесів та її економічну інтерпретацію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Зважаючи на нетривалий період досліджень, в економічній науці відсутня цілісна теорія корпоративного управління та системи оцінки ефективності діяльності машинобудівних підприємств тому роботи присвячені цим дослідженням вітчизняних та зарубіжних науковців: Р. Лепа [1], О. Худік [2], Р. Капеллошников [3], Л. Карбовник [4], Б. Карлоф [5], А. Берлі [6], Г. Мінз [7], Р. Фрімен [8], Л. Престон та Л. Сакс [9], Дж. Франксом та К. Маєром [10], та інші. Аналіз вітчизняних досліджень потребує подальшої роботи у цьому напрямі.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Перехід від галузевого до функціонального принципу регулювання, корпоратизація, запровадження нових стандартів соціальної відповідальності, створення ефективних механізмів громадянського контролю

Костін Ю.Д., Ткачова Т.С. Система оцінки ефективності діяльності машинобудівних підприємств. Науково-методична стаття.

У сучасній практиці використовують два основних підходи до формування системи оціночних показників ефективності: на фінансових результатах діяльності підприємства; на факторах успіху використовуваної стратегії або моделі бізнесу. Автором обґрунтована необхідність використання фактору організаційно-комунікаційної платформи для забезпечення управління стратегічним розвитком підприємств України. Розроблено новий методологічний підхід до дослідження процесів управління стратегічним розвитком підприємств України з позицій необхідності забезпечення інтеграції розосереджених підприємств у рамках галузевої саморегулювальної організації на основі проблемно-орієнтованих і ситуаційно сконструйованих організаційно-комунікаційних платформ розвитку підприємств.

Ключові слова: організаційно-комунікаційна платформа, управління стратегічним розвитком підприємства, методологічний підхід

Kostin Yu.D., Tkachova T.S. System for evaluating the efficiency of machine-building enterprises. Scientific and methodical article.

In modern practice, use two main approaches to the formation of a system of performance indicators: the financial performance of the enterprise; on the success factors of the strategy or business model used. The author substantiates the need to use the factor of organizational and communication platform to ensure the management of strategic development of Ukrainian enterprises. A new methodological approach to the study of management processes of strategic development of Ukrainian enterprises from the standpoint of the need to ensure the integration of dispersed enterprises within the sectoral self-regulatory organization based on problem-oriented and situationally constructed organizational and communication platforms of enterprise development.

Keywords: organizational and communication platform, management of strategic development of the enterprise, methodological approach

все це зумовило розглянути теоретико-методологічні підходи до розбудови сучасних систем корпоративного управління підприємством.

Виклад основного матеріалу дослідження

Управління й прийняття управлінських рішень невід'ємно пов'язане з розбудовою сучасних систем корпоративного управління, адже економічна система, що склалася у країні, не забезпечує сприятливих умов для ведення бізнесу.

В результаті формуються системи рівнянь, що описують внутрішній стан системи і зовнішні сигнали. Незважаючи на те, що Конституцією України закріплені статус країни як соціальної держави, одноставної думки з приводу моделі її

втілення у вітчизняному суспільстві не існує тому найбільш імовірним теоретичним підґрунтям інституціональної модернізації вважаються принципи суспільного лібералізму, які передбачають поєднання ліберальних засад функціонування економіки з демократичними інтересами більшості.

Методологічні розбіжності між агентською теорією корпоративного управління та теорією зацікавлених осіб були систематизовані британськими вченими, які виділили три базові відмінні характеристики організації корпоративного сектору США, Німеччини та Японії (табл. 1).

Таблиця 1. Ключові ознаки моделей корпоративного управління

Модель корпоративного управління	Відмінні характеристики організації корпоративного сектору		
	Ключове джерело фінансування	Де зосереджений контроль	На чий інтереси орієнтована діяльність корпорації
Англосаксонська модель	Ринок капіталу	Аутсайдери	Акціонери
Німецька модель	Банки	Інсайдери	Групи зацікавлених осіб
Японська модель	Бізнес-групи	Інсайдери	Групи зацікавлених осіб

Джерело: складено авторами за матеріалами [2; 7].

З табл. 1. видно, що англосаксонська модель корпоративного управління переважно є акціонероцентричною, тоді як німецька та японська моделі орієнтовані на використання теорії зацікавлених осіб. Таким чином, основною розбіжністю між моделями був визнаний склад групи, яка приймає рішення про напрями використання ресурсів фірми, правила прийняття рішень, а також про порядок їх встановлення та зміни. У теорії зацікавлених осіб до цієї групи входять суб'єкти, віднесені до стейкхолдерів (власники фірми, покупці її продукції, постачальники ресурсів, працівники фірми, місцева спільнота, різноманітні широкі громадські групи, держава). В агентській теорії група представлена виключно акціонерами. Відповідно, теорія зацікавлених осіб оперує ширшим спектром як зовнішніх, так і внутрішніх корпоративних взаємодій. З табл. 1 видно, що англосаксонська модель корпоративного управління переважно є акціонероцентричною, тоді як німецька та японська моделі орієнтовані на використання теорії зацікавлених осіб. Таким чином, основною розбіжністю між моделями був визнаний склад групи, яка приймає рішення про напрями використання ресурсів фірми, правила прийняття рішень, а також про порядок їх встановлення та зміни. У теорії зацікавлених осіб до цієї групи входять суб'єкти, віднесені до стейкхолдерів (власники фірми, покупці її продукції, постачальники ресурсів, працівники фірми, місцева спільнота, різноманітні широкі громадські групи, держава). В агентській теорії група представлена виключно акціонерами. Відповідно, теорія зацікавлених осіб оперує ширшим спектром як зовнішніх, так і внутрішніх корпоративних взаємодій [1-3].

Сукупність чинників, що впливають на розвиток підприємств машинобудівної промисловості вимагає теоретичного опрацювання і практичного освоєння якісно нових підходів до управління даними підприємствами. При цьому необхідно враховувати властиву управлінню будь-якими сучасними організаціями сутнісну проблему динаміки і стабільності. У цій ситуації теоретико-методологічне обґрунтування напрямків розробки і реалізації стратегічних підходів до формування організаційно-комунікаційної платформи управління розвитком підприємств і подолання наслідків глобальної економічної кризи, становить безсумнівний науковий і практичний інтерес. В умовах інтеграції у глобальні ринки промислові підприємства України потребують розробки прогресивних концепцій та моделей їх функціонування, що передбачає дієве управління процесами на підприємствах в умовах використання організаційно-комунікаційної платформи та забезпечення ефективного використання методологічного підходу до комунікативного забезпечення діяльності підприємств. Для забезпечення належного матеріально-технічного, фінансового, кадрового, інноваційно-інвестиційного, комунікаційного розвитку підприємства слід створити систему із механізмом роботи у єдиному просторі. Запровадження такої інтерактивної системи прийняття управлінських рішень є одним з найбільш актуальних аспектів для стратегічного планування розвитку сучасного промислового підприємства, а також безумовною перевагою для організаційно – комунікаційної роботи підприємств із великими обсягами даних [4].

Застосування зазначеного підходу є можливим не тільки щодо системи взаємодії суб'єктів підприємницької діяльності, а й у роботі суб'єктів публічного права, перш за все – органів місцевого самоврядування. Актуальність обґрунтування науково-теоретичних засад та практичних аспектів як внутрішніх, так і зовнішніх комунікацій в сучасних умовах функціонування промислових підприємств стійко зростає. Зовнішніх – внаслідок все більшої насиченості ринків товарами, все більшої різноманітності потреб, форм і методів конкуренції, а також існує багато досконалих засобів збору, зберігання, обробки, передачі інформації і цілого ряду інших факторів. Внутрішні комунікаційні процеси є обов'язковим і сполучною ланкою між відділами в межах конкретного об'єкта управління, і між адміністративними та функціональними ланками в ієрархічній організаційній структурі управління підприємствами.

Неодноразові спроби порівняти ефективність моделей корпоративного управління засвідчили відсутність переваг у їх застосуванні. Розмаїття теоретико-методологічних підходів до розбудови систем корпоративного управління зумовлює множинність змістових підходів до визначення сутності поняття «корпоративне управління». Їх узагальнення, проведене у численних дослідженнях дозволило виділити декілька аспектів цього поняття. Так, можна виділити такі аспекти: управлінський, стратегічний, правовий, соціальний, економіко-теоретичний, інституціональний, інтеграційний, вартісний. У науковій літературі визначено основні положення, за якими розвивається теорія корпоративного управління. Серед них виділені його сутність, об'єкти, суб'єкти, функціональне навантаження та цілі. Але, незважаючи на значний науковий інтерес подібного компаративного аналізу, єдиного загальноприйнятого підходу до розуміння сутності «корпоративного управління» так і не напрацьовано.

Розбудова систем корпоративного управління відбувається у двох напрямках: на основі теорії агентських витрат або спираючись на теорію зацікавлених осіб. Причому у деяких роботах зазначається, що другий напрям є більш обґрунтованим або навіть таким, що найбільше впливає на ефективність корпоративного сектору [5-6].

Таким чином стейкхолдерська теорія у своїй методологічній основі, так само, як і агентська, ґрунтується на розмежуванні корпоративних прав. Якщо в акціонероцентричних теоріях наголошується на відділенні права власності від права управління, у теорії зацікавлених осіб аналізується значно ширший набір прав. Так, негативні права на заборону шкідливого використання цілком можуть належати стейкхолдерам (зокрема, державі, місцевим громадам), а суб'єктами кінцевих прав на остаточний контроль можуть виступати і наймані працівники (наприклад, якщо кінцевим продуктом

корпорації є об'єкт інтелектуальної власності). Враховуючи, що до стейкхолдерів відносять доволі широке коло осіб, це може призвести до викривлення сутності самої корпорації, перетворивши її з суб'єкта господарської діяльності, чією метою є отримання прибутку, на благодійну організацію. Разом з тим, необхідно зазначити, що у деяких випадках стейкхолдери не просто опиняються під впливом рішень, які приймаються корпорацією, а і стають суб'єктами таких рішень. В якості прикладу можна навести таємні цінові домовленості між корпораціями коли поведінка окремого суб'єкту визначається спільними рішеннями конкуруючих агентів [8].

Сучасний спосіб виробництва у напрямі використання інтелектуальних ресурсів, невіддільних від їх носіїв оновлює поняття «стейкхолдер»: на стейкхолдерів перетворюються власники інтерспецифічних для корпорації ресурсів, які активно використовуються у її виробничому процесі. Саме наявність у стейкхолдерів окремих повноважень щодо їх використання, змінює баланс економічної влади у корпоративному управлінні та стає підґрунтям активізації впливу стейкхолдерів-власників на процеси розподілу [9-10].

З огляду на це, державним машинобудівним підприємствам доведеться вибудовувати власну стратегію управління з урахуванням сучасних вимог суспільно-економічного розвитку. Вважається, що саме недостатньо розвинена система корпоративного управління є однією з головних причин низької ефективності діяльності державних суб'єктів господарювання. Вади у корпоративному управлінні призводять до:

- викривлення інформації, обумовленого низьким рівнем прозорості діяльності суб'єктів господарювання;
- виникнення конфлікту інтересів керівництва та суб'єктів управління об'єктами державної власності, зумовленого непрозорим процесом призначення керівництва та неефективною системою оплати праці;
- відсутності таких структур корпоративного управління, як наглядові ради та незалежні директори, які мають здійснювати ефективний нагляд за діяльністю суб'єктів господарювання;
- суперечливості цілей, встановлених для суб'єктів господарювання, та відсутності чіткого розмежування комерційних та некомерційних (соціально-політичних) функцій суб'єктів господарювання.

Доцільним є дослідження роботи промислових підприємств України з кризового 2014 року для системи оцінки ефективності діяльності машинобудівних підприємств. Використання інструментарію інформаційно-комунікаційної платформи за допомогою інтелектуального аналізу даних дає розуміння, що обсяг реалізованої промислової продукції у період з 2014 по 2019 роки підвищився у майже 2 рази (рис. 1).

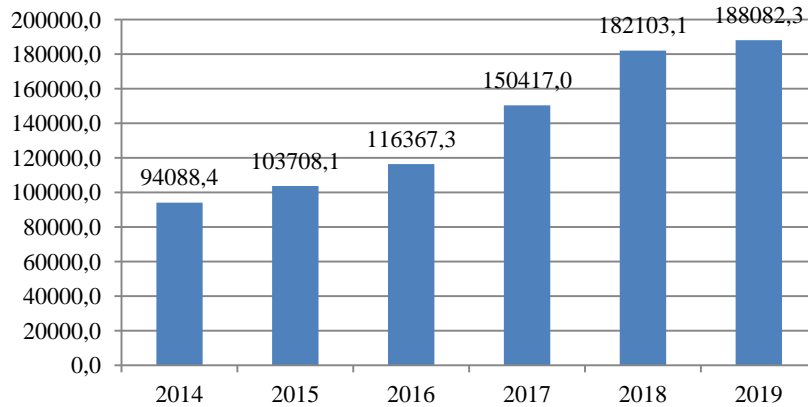

Рисунок 1. Обсяг реалізованої промислової продукції машинобудування в Україні у 2014-2019 роках, млн. грн., без ПДВ та акцизу

Джерело: власна розробка авторів

Повною мірою це стосується і державних машинобудівних підприємств. Адже у сучасних умовах ці підприємства функціонують як підрозділи уряду. В умовах трансформації вітчизняного ринку машинобудівних підприємств стає важливим використання ресурсів які об'єднують програмне забезпечення закордонних виробників з вітчизняними. Тому формування

стратегії розвитку підприємства невід'ємно пов'язано із моделюванням поведінки тих чи інших моделей із заданими параметрами для подальшої ефективної роботи системи в цілому.

Виходячи з аналізу індексів промислової продукції в Україні у 2015-2020 роках можна зробити висновок про спад обсягів промислової продукції (рис. 2).

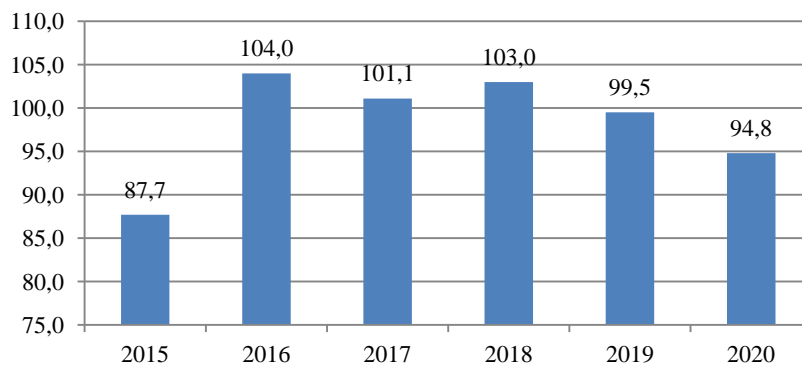

Рисунок 2. Індекси промислової продукції в Україні у 2015-2020 роках, %

Джерело: власна розробка авторів

Одним з найважливіших завдань на сучасному етапі трансформації машинобудівних підприємств Харківщини є формування стратегії промислових підприємств. Реформування економіки України, структурні зрушення, що відбулися у період виникнення і розвитку ринкових відносин, вплинули на розвиток інформаційних технологій на підприємствах, різко змінивши умови діяльності підприємств в тій чи іншій галузі. Це змушує підприємства шукати ефективні стратегії розвитку, спрямовані не тільки на реалізацію їх суспільних функцій, а й на підвищення ступеню їх незалежності та господарської самостійності, тому механізм формування стратегії розвитку машинобудівних підприємств Харківщини є актуальною задачею в цілому для ефективної роботи підприємства.

Окрім зацікавлених осіб, які можуть за певних інституціональних умов набувати окремих корпоративних прав, існують також групи стейкхолдерів, які формально ніякими корпоративними правами не володіють, однак суттєво впливають на розподіл корпоративних ресурсів та процес прийняття господарських рішень. Так, наприклад, якщо постачальником корпорації є монополіст, відбувається перерозподіл грошових потоків шляхом встановлення останнім завищених цін. Якщо у збуті корпорація орієнтована на монополістичне утворення, перерозподіл доходів відбувається шляхом зниження останніми закупівельних цін.

Наведені аргументи роблять протиставлення агентської теорії та теорії зацікавлених осіб методологічно некоректним. Навпаки, спільне теоретичне підґрунтя обох напрямів досліджень

відкриває нові напрями їх конвергенції. З урахуванням викладеного, можна дати авторське визначення поняття «корпоративного управління». Корпоративне управління – це система соціально-економічних відносин між власниками корпорації, найманими управлінцями та зацікавленими особами з приводу прийняття рішень щодо напрямів використання ресурсів корпорації, правил прийняття таких рішень, а також порядку їх встановлення та зміни з використанням так званого набором правил, що у зарубіжній літературі або у зарубіжних корпораціях називаються «вимоги до роботи підприємства». У цих вимогах чітко і за стандартами прописуються всі дії у тому числі щодо правил прийняття рішень на підприємстві. За допомогою стандартизації і вже розроблених стандартів, які корпорації можуть отримати тільки після аудиту і навчання персоналу роботи за цими стандартами, це дає можливість працювати у єдиній структурі з іншими підприємствами за набором правил, що зазвичай знаходяться у єдиній системі менеджменту компанії. Причому до зацікавлених осіб можна віднести ті групи, які або є власниками інтерспецифічних для корпорації ресурсів або такі, що виступають суб'єктами окремих корпоративних прав, або ті, що мають інституціональні можливості впливати на розподіл корпоративних ресурсів.

Такий підхід до визначення сутності корпоративного управління дозволяє: по-перше, гармонізувати соціально-економічні інтереси акціонерів корпорації та груп зацікавлених осіб; по-друге, створити необхідне інституціональне підґрунтя для уникнення надмірного впливу на менеджмент корпорації з боку груп зацікавлених осіб (шляхом специфікації корпоративних прав або закупки стандартного пакету вимог до роботи корпорації у своїй галузі); по-третє, не допустити зловживання економічною владою з боку акціонерів, менеджерів та стейкхолдерів у процесі розподілу.

Такий підхід дозволив провести автору чітке розмежування щодо понять корпоративного управління, корпоративного менеджменту та менеджменту організації, що зумовило наступне:

- корпоративне управління орієнтоване переважно на розбудову системи соціально-економічних відносин у зовнішньому середовищі корпорації (акціонери – менеджмент – зацікавлені особи), де суб'єктами управління виступають носії корпоративних прав. Тоді як корпоративний менеджмент зосереджений на внутрішньому середовищі корпорації, а його суб'єктами в основному є управлінці різних ланок, починаючи від вищої та закінчуючи низовим рівнем;
- якщо корпоративне управління формує базові умови діяльності корпорації, корпоративний менеджмент лише оперує ресурсами в межах цих завданих умов;

— корпоративне управління може змінювати зовнішнє середовище шляхом інституціоналізації вимог стейкхолдерів, корпоративний менеджмент в основному впливає на внутрішнє середовище;

— головним засобом корпоративного управління є довгострокова стратегія корпоративного розвитку, тоді як корпоративний менеджмент керується переважно стандартами, розробленими для корпорацій в своїй галузі.

Наразі постає потреба у системі, яка працює в єдиному просторі тобто це хмарне сховище де за допомогою деяких функцій можна працювати з великими об'ємами даних на підприємстві.

Основними компонентами глобалізації будь-якої промисловості України є розширення міжнародних економічних зв'язків у виробництві і збуті, зростання інтернаціоналізації факторів модернізаційного розвитку за допомогою збільшення прямих і портфельних закордонних інвестицій, обміну знаннями і технологіями, поширення галузевих груп з різним рівнем інтеграції в машинобудівній промисловості, характерними рисами яких є взаємозамінність і взаємозалежність бізнес-одиниць, їх орієнтація на об'єднані інформаційні ресурси, на ринки з високим рівнем споживання. У цих умовах необхідна нова організаційна схема управління стратегічним розвитком підприємств, а саме – організаційно-комунікаційна платформа, що відображає принципові зміни у роботі підприємства. Характерна риса цих змін - перехід від прямого державного управління до непрямого регулювання і зростання ролі різних форм партнерства між державою і приватним капіталом на різних рівнях управління. Розвиток методології управління стратегічним управлінням підприємством дозволить найбільше ефективно використовувати нові і адаптувати існуючі методи і механізми управління корпоративними структурами і підприємствами, вирішувати проблеми реструктуризації як галузі, так і її окремих підприємств.

Враховуючи структуру і взаємозалежність підприємств з організаційно-комунікаційною платформою, формування механізмів управління стратегічним розвитком підприємств в системі управління економікою, що забезпечують успішність модернізації, методологія управління являє собою інтеграцію підприємств у рамках галузевої саморегулювальної організації, орієнтованої на досягнення взаємозалежних економічних, соціальних, організаційних та технологічних цілей і ефективного вирішення завдань на кожному з підприємств-учасників галузевої саморегулювальної організації.

В умовах продовження ринкових реформ у нашій країні, процеси управління стратегічним розвитком і формування ефективних організаційно-комунікаційних механізмів для здійснення модернізації в машинобудівній промисловості характеризуються наступними рисами: відбувається відмова від традиційної

лінійної моделі, орієнтованої на використання в системі «державні органи управління - директива - підприємства», і перехід до нелінійної моделі модернізації, яка передбачає тісну взаємозалежність всіх елементів і орієнтацію на всіляке використання механізмів самоорганізації і саморегулювання.

Вирішення питань аналізу стану організаційно-комунікаційної платформи розвитку підприємств в системі управління економікою лежить у сфері стратегічного управління й безпосередньо зв'язане зі стратегічним плануванням розвитку як окремих підприємств, так і галузі в цілому. На основі узагальнення теоретичних положень, сформульовано визначення виробничого розвитку, як діяльності, спрямованої на підвищення техніко-економічної ефективності виробничих підсистем підприємств на основі розробки, впровадження і освоєння нововведень у рамках системи стратегічного управління підприємством. Дане визначення є частиною концепції побудови комплексної системи реалізації і управління діяльністю виробничого розвитку підприємств.

Висновки

Автором обґрунтована необхідність використання фактору організаційно-комунікаційної платформи для забезпечення управління стратегічним розвитком підприємств України. Розроблено новий методологічний підхід до дослідження процесів управління стратегічним розвитком підприємств України з позицій необхідності

забезпечення інтеграції розосереджених підприємств у рамках галузевої саморегулювальної організації на основі проблемно-орієнтованих і ситуаційно сконструйованих організаційно-комунікаційних платформ розвитку підприємств.

На основі проведеного дослідження обґрунтовано авторський підхід до формування теоретико-методологічного підходу та реалізації моделі оптимізації інформаційно-комунікаційного управління діяльністю промислового машинобудівного підприємства на основі використання інтелектуального аналізу даних. Доцільність створення нової саморегулювальної організаційно-комунікаційної платформи для протидії кризовим явищам у вигляді розподіленої платформи підприємств галузі (організаційно-комунікаційної платформи) призводить до територіально-функціональної структури підприємств, як частини національного господарського комплексу, що забезпечує вирішення завдань які стоять перед галуззю. Динамічна організаційно-комунікаційна платформа являє собою впорядковане проблемно-орієнтоване і ситуаційно сконструйоване об'єднання тимчасово взаємозалежних виробників, постачальників, споживачів, посередників, сервісних організацій та інших контрагентів, які здійснюють виробництво і збут відповідної продукції в рамках регіональної, міжрегіональної і транснаціональної кооперації.

Abstract

In modern practice, two main approaches are used to form a system of performance indicators: an approach based on the financial performance of the enterprise, and an approach based on the success factors of the strategy or business model used.

The transition from the sectoral to the functional principle of regulation, corporatization, the introduction of new standards of social responsibility, the creation of effective mechanisms of civil control all led to consider theoretical and methodological approaches to building modern corporate governance systems.

The set of factors influencing the development of enterprises of the machine-building industry requires theoretical elaboration and practical development of qualitatively new approaches to the management of these enterprises. Theoretical and methodological substantiation of directions of development and realization of strategic approaches to formation of the organizational and communication platform of management of development of the enterprises and overcoming of consequences of global economic crisis, makes undoubted scientific and practical interest.

Corporate governance is a system of socio-economic relations between corporation owners, employees and stakeholders regarding decisions on the use of corporate resources, rules for such decisions, as well as the procedure for their establishment and amendment using the so-called set of rules in foreign countries. corporations are called "requirements for the operation of the enterprise." This approach allowed the author to make a clear distinction between the concepts of corporate governance, corporate management and organizational management.

The author substantiates the need to use the factor of organizational and communication platform to ensure the management of strategic development of Ukrainian enterprises. A new methodological approach to the study of management processes of strategic development of Ukrainian enterprises from the standpoint of the need to ensure the integration of dispersed enterprises within the sectoral self-regulatory organization based on problem-oriented and situationally constructed organizational and communication platforms of enterprise development.

Based on the study, the author's approach to the formation of theoretical and methodological approach and implementation of the model of optimization of information and communication management of the industrial machine-building enterprise based on the use of data mining is substantiated.

Список літератури:

1. Лепа Р.Н. Ситуаційний механізм прийняття управлінських рішень: методологія, моделі і методи: Монографія / Р. Н. Лепа // НАН України. Ін-т економіки пром-ти. – Д.: ТОВ «Юго-Восток, ЛТД», 2006. – 308 с.
2. Худік О. Корпоративне управління як система відносин учасників діяльності / О. Худік // Вісник КНТЕУ. – 2013. – №2. – С. 58-70.
3. Капелюшников Р. Концентрация собственности и корпоративный ландшафт современной мировой экономики/ Р. Капелюшников // Отечественные записки. – 2005. – №1. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.strana-oz.ru/2005/1/koncentraciya-sobstvennosti-i-korporativnyy-landshaft-sovremennoy-mirovoy-ekonomiki>.
4. Карбовник Л.П. Організаційно-економічний механізм управління розвитком муніципальних природних монополій в Україні: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.03 / Л. П. Карбовник; Нац. акад. наук України, Ін-т регіон. дослідж. – Львів, 2009. – 20 с.
5. Карлоф Б. Деловая стратегия/ Б. Карлоф; пер с англ. – М.: Экономика, 1991. – 239 с.
6. Берли А.А. Современная корпорация: и частная собственность/ А. А. Берли, Г. К. Минз. – Нью-Йорк: Макмилан, 1932. – 233 с.
7. Freeman, R.E. Stakeholder Management: A Stakeholder Approach / R. E. Freeman. – Marshfield: MA: Pitman Publishing, 1984, – P.25.
8. Post J. E. Managing the extended enterprise: The new stakeholder view/ J. E. Post, L. E. Preston, S. Sachs // California Management Review. – 2002. – №45. – P. 5-28
9. Franks, J. Corporate Control: A Comparison of Insider and Outsider Systems / J. Franks, C. Mayer. – L.: London Business School, Institute of Finance and Accounting, Working Paper, 1994.
10. Конституція України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

References:

1. Lepa, R.N. (2006). Situational mechanism of managerial decision-making: methodology, models and methods. NAS of Ukraine. Inst of Economics prom-ti. D.: LLC "South-East, LTD".
2. Khudik, O. (2013). Corporate governance as a system of relations of participants of activity. Visnyk KNTEU, 2, 58-70.
3. Kapelyushnikov, R. (2005). Concentration of property and the corporate landscape of the modern world economy. Domestic notes, 1. Retrieved from <http://www.strana-oz.ru/2005/1/koncentraciya-sobstvennosti-i-korporativnyy-landshaft-sovremennoy-mirovoy-ekonomiki>.
4. Karbovnyk, L.P. (2009). Organizational and economic mechanism of management of development of municipal natural monopolies in Ukraine. Extended abstract of candidate's thesis. Nat. acad. Sciences of Ukraine, Inst. Region. research. Lviv.
5. Karloff, B. (1991). Business strategy. M.: Ekonomika.
6. Burley, A.A., Minz G.K. (1932). Modern corporation: and private property. New York: Macmillan.
7. Freeman, R.E. (1984). Stakeholder Management: A Stakeholder Approach. Marshfield: MA: Pitman Publishing.
8. Post J.E., Preston L.E., Sachs S. (2002). Managing the extended enterprise: The new stakeholder view. California Management Review., 45, 5-28.
9. Franks, J., Mayer C. (1994). Corporate Control: A Comparison of Insider and Outsider Systems. L.: London Business School, Institute of Finance and Accounting, Working Paper.
10. Constitution of Ukraine. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Посилання на статтю:

Костін Ю.Д. Система оцінки ефективності діяльності машинобудівних підприємств / Ю. Д. Костін, Т. С. Ткачова // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2020. – № 1 (47). – С. 122-128. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/files/archive/2020/No1/122.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.01.2020.13. DOI: 10.5281/zenodo.4649153.

Reference a Journal Article:

Kostin Yu.D. System for evaluating the efficiency of machine-building enterprises / Yu. D. Kostin, T. S. Tkachova // Economics: time realities. Scientific journal. – 2020. – № 1 (47). – P. 122-128. – Retrieved from <https://economics.opu.ua/files/archive/2020/No1/122.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.01.2020.13. DOI: 10.5281/zenodo.4649153.

